

Viðvíkjandi útroðri í Grønlandi

Visandi til tær samráðingar, sum fram eru farnar um útroður Føroyinga í Grønlandi hefur lögmaður frá stjóranum fyri grønlenska handlinum fingið hesa vátan av avgerðini, dagfest 20. mars í ár:

Med henvísing til vore drøftelser dags dato vedrørende fremtidig samarbejde mellem færøske og grønlandske fiskere med fælles indlevering til Den kongelige grønlandske Handels fiskerianlæg i Grønland skal vi bekræfte om disse drøftelser at have noteret følgende:

Betingelser.

Samarbejdet skal foregå på de i landshovdingens telegram af 17. marts 1959 foreskrevne betingelser, hvoraf De har modtaget genpart.

Antal deltagere.

Ved følgende pladser er det muligt allerede i 1959 at tage færøske bådelaug ind i samarbejdet:

ved Nanortalik 2 bådelaug
ved Sydproven 2 bådelaug
ved Narssaq 10 bådelaug eller 5 bådelaug og 1 kutter a 50 tons
ved Holsteinsborg 11 bådelaug eller 6 bådelaug og 1 kutter
ved Tovqussak 10 bådelaug.
Vi har noteret, at 1 bådelaug svarer til 5 mand.

Indlevering af fisk fra de nævnte bådelaug vil ske på lige fod og på samme betingelser som indlevering af fisk fra grønlandske fiskere.

Endvidere vil vi være i stand til at beskæftige ca. 20 færøske flækkere og fiskeriarbejdere efter nærmere aftale.

Transport mellem Færøerne og Grønland.

De færøske fiskere sørger selv for transport af fartøjer og materiel til indkvartering.

I forbindelse hermed tilbyder Handelen at ville forsøge at arrangere transport med m.s. »Dronning Alexandrine«, der vil kunne foretage 3 rejser mellem København og Grønland i indeverende forår med afgang fra København 20. april, 14. maj og 8. juni.

Som en favor vil vi i givet fald tilbyde en billetpris pr. fisker, der ønsker samarbejde med Handelen, på kr. 500,00 mellem Thorshavn og Grønland. Heri er inkluderet trans-

Skatturinn

Vit hava fingið fleiri fyrispurningar um, hvortvitt lögtingsskatturinn ikki verður hekkkaður eftir teirri nýggju figgjárlógini.

Vit kunnu stutt siga, at tað verður hann ikki.

Tey 30 %, ið nevnd eru í figgjárlógini, er ein eykaskattur, ið hevur verið goldin í fleiri ár. Og hann verður framvegis goldin.

So segði hann maðurin við fornminnisavnarar:

»Eg forráði ikki bygdina fyri minni enn 30 kr.«

port af båd og barakmateriel. Befordringen vil forgå på skibets 3. klasse, prisen er exclusive kosten ombord.

Indkvartering.

Ved Nanortalik, Sydproven og Holsteinsborg er Handelen ikke i stand til at yde hjælp med indkvartering. Ved Narssaq vil man derimod kunne tilbyde beboelse i de tidligere amerikanske bygninger på øen Simiutaq, beliggende ca. 20 sømil vest for Narssaq i munden

Fra 10.000—12.000 tons kr.	10.000 for hver 200 tons
Fra 12.000—13.000 —	- 15.000 for hver 200 —
Fra 13.000—14.000 —	- 20.000 for hver 200 —
Fra 14.000—15.000 —	- 25.000 for hver 200 —
over 15.000 tons	- 30.000 for hver 200 —

flækket fisk, omhandlende al indhandling (tørring, salting, frysning) for så vidt torsken er indhandlet som ubehandlet råfisk, uanset hvilken indhandlingsform (flækket med hoved uden indvolde/uden hoved uden indvolde).

(Medalprisen ved bonus ligger fyri avhøvdaðan fisk um 34—35 oyru kg).

Torsk, der indhandles i saltet stand, 1. gangs saltet eller 1. og 2. gangs saltet, indgår ikke i bonusordningen.

Agn.

Handelen vil forsøge at placere frossen agn (sild, hornfisk eller blæksprutte) ved Narssaq, Holsteinsborg og Tovqussak. Agnens placering forudsætter, at Handelen i god

af Skovfjorden. På øen findes naturhavn. I Tovqussak kan der skaffes barakplads til 50 fiskere.

For flækkere vil der blive ydet fri rejse, ligesom der vil blive sørget for indkvartering, hvilket sidste dog må påregnes at blive primitiv.

Priser og betaling.

Fiskepriserne vil blive de i Grønland gældende, jfr. generaltaksten, som De har modtaget et eksemplar af. For torskens vedkommende ydes der er pristillæg i henhold til gældende bonusordning, som giver følgende efterbetaling:

For indhandling af 10.000 tons flækket torsk betales ingen bonus. Efter 10.000 tons betales følgende præmie:

tid bliver orienteret om, hvad bådelaugene påregner at skulle anvende på de forskellige pladser.

Ved Nanortalik og Sydproven, hvor der ikke findes fryseri, vil Handelen ikke være i stand til at levere frossen agn. Til gengæld kan man henvise til, at der måske her er mulighed for, at fiskerne selv kan bjerpe sild til agn. Lejlighedsvis transporter af frossen agn fra Narssaq og Julianehåb vil dog kunne gennemføres sommeren igennem.

Af hensyn til arrangement af befording, fremskaffelse af det nødvendige kvantum agn m. v. er det overordentlig vigtigt for Handelen så hurtigt som muligt at blive orienteret om de færøske fiskeres stilling til vort samarbejdsforslag.

RADARSTØÐIN

Vit minnst tíðindini, ið á sinni gingu um, at menn vildu fara og gera sprengingar í Vestmanna fjøllum at goyma atombumbur og annað sprengievni í — til kríggssnytslu.

Hetta skakaði sum vitiligt fólk almikið.

Men tað var tibetur einki annað í hesum, enn at sprenging varð gjord fyri bergholi til SEV-vatn.

Nú eru aftur tíðindi tveitt út um, at herduddingar vilja fara fram og berghol skotin at goyma atombumbur og annað sprengievni í eins og rakettstøðir vil verða gjord.

I øllum hesum er einki uttan tað, at NATO vil gera loranstöð á Eiði og radarstöð á Sandfelli.

Av tí, at eg eri skuldsettur fyri at vera komin við Nato til byggingar av hesum støðum, komin við hesum uttan um ting og helst eisini uttanum samlaða landsstýri, skal verða lýst frá:

Landsstýrið undan mær hevur fingið áheitan viðvíkjandi loranstöðini á Eiði og radarstöðini á Sandfelli og hevur samráðst um hesi mál og tíkið støðu fyri teimum.

Min lutur er bara tann, at eg havi verið uppi í viðgerðini av, hvussu oyggjarvegarstrekkjið til Sandfelli skal verða gjord.

Tá ið mær varð prógvað, at Nato

neyvan vildi vera við at bera kostnaðan av vegnum sum trafikkvegi millum bygda, helt eg vera beint at taka við, at Nato gjordi vegin til Sandfelli í tí líki — breidd — sum var neyðugt fyri flytan av tólum og greiðum til radarstöðina.

Hesa støðu var alt sitandi landsstýrið samt um, serliga tí arbeiddi var tókt at fáa ókeypis. Og vegurin kundi so í flestu forðum grundast fyri leittligari breiðkan seinri.

At sum sagt einki er í tíðindunum um atombumbustøð og rakett vorp á Sandfelli prógvar henda vátan frá ríkisstjórnini:

»De byggearbejder, som af svaret er planlagt udført på Færøerne i den kommende tid, omfatter 2 stationer til overvågning af søterritoriet og lufrummet omkring og over Færøerne. Den ene er en navigeringsstation, som skal opføres på Østero, og som vil blive en art søsterstation til den allerede eksisterende loranstation på Færøerne beliggende ved Skúvanes, men den vil blive mere moderne end sidstnævnte og vil i kraft heraf også få betydning for redningstjenesten i den nordlige del af Atlanterhavet. Stationen påregnes efter endt prøve kørsel betjent af civilt personale fra

Danmark og Færøerne, og til brug for det fra Danmark udsendte personale er påregnet opført et mindre antal boliger på Ejde. Stationen vil derfor lige så lidt som loranstationen på Skúvanes få karakter af en militær base.

Den anden station, som skal opføres på Strøme i et ubeboet fjeldområde i betydelig afstand fra Thorshavn, vil væsentlig få som opgave at overvåge lufrummet over en del af Atlanterhavet med henblik på luftfarten og vil som følge heraf også kunne bistå ved rednings Framhald á 3. bls.

VERK FALL

og frítíðarløn til fiskimenn

Igjár boðaði Føroya Fiskimannafelag frá, at verkfall var fyri allan fiskiflotan.

Fyri at skapa arbeidsfrið, ikki minst nú talan er um í stórum at endurnýggja fiskiflotan, heldur landstýrið tað vera neyðugt at skapa mogleikar fyri at eisini partiløntir fiskimenn, kunnu fáa frítíðarløn.

Út frá hesum hevur landstýrið 2. apríl í ár ígjøgnum semingsmannin sent portunum hetta skriv — fiskimennunum og reidarunum — hetta skriv: »Fyri at gera Lønjavningargrunnin foran fyri at lúka skyldur sínar, verður latið honum 1 millión krónur eyka, treytað av, at arbeidsfriður skapast í 2 ár, eins og tilfelli er hjá arbeidarunum á landi.

Sum er hevur grunnurin til uppgávu at rinda prísviðbót og lønjavning, og verður hann eisini at átaka ser heil- ella lutvísar rindan av frítíðarløn til fiskimenn.

Áttu vit nýggj skip, torvaði grunninum ikki henda pening, tí ta vildu fiskimenn flestir ligið langt omanfyri minstulonina, uttan prísviðbót, og tá vildu reidararnir kunna rinda fiskimennunum frítíðarlønina, eins og tilfellið er hjá arbeidsgevarunum á landi.

Vónandi verður hetta tiltakið at forða verkfalli og arbeidsósemju, ið er er við at taka seg upp.

Tað er ikki lukkligt at koma út í verkfall aftaná ein svangligan vetur.

»Privatmaðurin«

Ein borgari (ikki borgarri — ja, eg veit ikki, kortini) skrivur ein lógnan greinastubba í Dagblaðnum í gjár. Hann sigur, at »byráðsformaðurin verður stungin í bakkið av nokrum býráðslimum....«. Og so heldur hesin góði maður, at »byráðsformaðurin má hava lov at roða og hugsa sum privatmaður, og at hann tá kennir seg óheftan av Palla í Skotinum, Trygva Samuelssen og øðrum ivist eg ikki í.«

Byráðsformaðurin má fyri mær hugsa hvat hann vil, men alt má hann ikki hugsa hart, um tankar hansara vanliga sveima á teim leiðum, sum teir sveimaðu í skulagardinum pálmassunnudag. Tá býráðsformaðurin talar til fólk í hundrðatali, so haldi eg ikki, hann talar sum privatmaður, serstakliga ikki, tá tala hansara snýr seg um politikk.